

Філіппович Таміла Миколаївна

Викладач кафедри теорії та практики іноземних мов

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ІНТЕРКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ІСПАНІЇ

В умовах інтеграції системи освіти України в загальноєвропейську перед науковою спільнотою виникли завдання, пов'язані з адаптацією системи і всіх її складових відповідно до норм і стандартів європейської . Ключовими поняттями у підготовці викладацьких кадрів на сучасному етапі є поняття демократизму, гуманізму, толерантності, емпатії .

У зв'язку з актуальністю, якої набуває проблема функціонування мультикультурного суспільства, є необхідним вивчення принципів і методів, що застосовуються в західноєвропейських країнах, зокрема в Іспанії, для вирішення практичних завдань з підготовки майбутніх вчителів. Зростання міжнаціональних обмінів і присутність в суспільствах все більшої кількості людей, які належать до різних культур, викликає необхідність утворення нового образу викладача, що відповідатиме певним вимогам. У багатомовній і мультикультурній Європі, викладач повинен виконувати роль посередника між мовами і культурами, одним з його завдань є виховувати громадян Європи в дусі толерантності, розуміння і поваги до розмаїтості, що в свою чергу вимагає відповідної підготовки.

Іспанія є однією з європейських країн, де законодавчо передбачено володіння регіональною і державною мовами, водночас гарантовано право на здобуття освіти рідною мовою. З'ясовуючи аспекти впровадження полікультурності в освітній системі Іспанії, слід зазначити, що остання є однією з небагатьох держав Західної Європи, яка вживає комплексних заходів для підтримки культурної автентичності циган (до середини 90-х років минулого століття в Каталонії й Баскії, зокрема, їх налічувалося ≈ 20 тис.). У цьому

контексті в 1970 році Законом про освіту визначено створення спеціальних перехідних шкіл для циганських дітей, які впродовж 1-2 років повинні готувати їх до загального навчального закладу. Після прийняття 1983 року Декрету про компенсуюче навчання циган в умовах масової загальноосвітньої школи до 1986 року понад 80 % циганських дітей уже відвідували звичайні школи [1].

Сучасні науковці С. Гігс і Г. Лопез, досліджуючи питання полікультурного виховання в системі освіти Іспанії, визначили такі базові методичні засади педагогічного процесу в умовах багатокультурного середовища:

- урізноманітнення точок зору, змістового наповнення, культурних моделей та матеріалів;
- застосування методик, які передбачають співробітництво, розвивають взаєморозуміння та самостійність, сприяють зростанню самоповаги й успішності;
- розвиток критичного та творчого осмислення інформації;
- планування стимулюючих і культурно значущих видів діяльності у комфортному, сприятливому для навчання середовищі;
- використання наявних у даній місцевості природних і культурних ресурсів, що забезпечує взаємозв'язок навчання з оточуючим життям, формує здатність до сприйняття навколишнього культурного різноманіття;
- пропорційний розподіл рольових статусів і відповідальності під час виконання колективних завдань і реалізації спільних проектів;
- широке використання діалогу як комунікативного засобу з метою досягнення консенсусу між різними поглядами, культурного взаємозбагачення в умовах множинності світоглядів;
- формування навичок самооцінки на основі усвідомлення цінності самого процесу здобуття знань, а не тільки його результатів;

– прозорість полікультурних світоглядних настанов, роз'яснення антигуманності расистських і ксенофобських поглядів [2, с. 214-215].

Марія Сільвіна Парісіо (Інститут середньої освіти Сомесо, Ла-Корунья) у статті «Інтеркультурний аспект в викладанні мов і формування викладачів» [4] розглядає проблеми, що постають перед викладачами мов у ситуації мультикультурного суспільства і перспективи їх розв'язання шляхом професійної підготовки викладацького складу. Серед нових вимог до вчителя іноземних мов виділяються такі:

- 1) підвищувати власну інтеркультурну свідомість й інтеркультурну компетентність;
- 2) змінювати або адаптувати свої методи, щоб сприяти розвитку названих властивостей у своїх учнів;
- 3) усвідомлювати зміну своєї професійної сутності з викладача мов на викладача інтеркультурної комунікації.

М.С.Парісіо вважає головним пріоритетом формування викладачів у інтеркультурній перспективі не надбання додаткового знання про одну або декілька зарубіжних країн, а спеціальна організація занять і методів [4; 10]. Щоб передати інтеркультурний аспект, викладач повинен, окрім обширних знань про інші країни й інші культури, володіти здатністю створити в аудиторії умови, необхідні для досягнення особистої інтелектуальної й емоційної відповідальності учнів, при цьому така здатність є результатом практики і рефлексії.

Даніель Мадрид (Гранадський Університет) у статті «Початкове формування викладачів іноземної мови» наголошує, що розмаїтість походження учнівського складу, пов'язана з масивними переміщеннями населення на європейському континенті, змушує науковців ставити перед собою завдання з формування таких викладачів, що вміли б поводитись в мультикультурних умовах і ефективно функціонувати в європейському

просторі. Досягнення таких цілей в короткий термін є надзвичайно важким завданням й водночас дуже необхідним на сьогоднішній день. Інтеркультурне виховання повинне включати до себе не тільки поняття культурної і расової, але й гендерної, релігійної, соціально-класової, фізичної розмаїтості тощо. [3; 8]. Серед основних цілей і аспектів, що повинна включати до себе професійна підготовка викладачів інтеркультурного характеру, науковець виділяє такі:

- цінування культурного і мовного розмаїття Європи й етнічних меншин, що влаштувались на континенті;
- стимулювання в аудиторії мультикультурної і мультиетнічної точки зору, що підтримує розмаїтість, і розділення її з викладачами, що проходять професійну підготовку;
- вивчення внесків в мистецтво, літературу, музику, історію різних світових особистостей;
- вивчення культурних і міжетнічних розбіжностей, ступінь міжрасового взаєморозуміння серед учнів за допомогою дослідження і порівняння соціальних, культурних, етнічних, расових спільностей і розбіжностей.

Аналізуючи наукові погляди фахівців, що займаються проблемою ефективної професійної підготовки вчителів Іспанії, можна зробити висновок, що більшість науковців співпадає у думці про те, що дуже важливу роль в цій підготовці відіграє інтеркультурний аспект. В останні десятиліття змінюється освітня парадигма як в Європі, так і в Україні, тому дослідження прогресивного зарубіжного досвіду є надзвичайно важливим для ефективного вирішення практичних завдань, що стоять перед працівниками освіти.

Список використаних джерел:

1. Погребняк В. А. Полікультурна підготовка майбутнього вчителя у педагогічному процесі вищої школи / В. А. Погребняк // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України : міжнар. наук.-практ. конф., 18-20 вересня 2008 р. : зб. статей. – Ялта : РВВ КГУ, 2008. –Ч. 5. – С. 97-101.
2. *Giges A. Sales. Gypsy Children's Schooling and Intercultural Attitudes in Spain / A. Sales Giges, R. Garcia Lopez // European Journal of Intercultural Studies. – 1999. – No 2. – Vol. 10. – P. 214-215.*
3. Madrid D. La formation inicial del profesorado de lengua extranjera. <http://www.ugr.es/~recfpro/rev81 ART7.pdf>
4. Paricio M.S. Dimension intercultural en la ensenanza de las lenguas y formation del profesorado. <http://www.rieoei.org/deloslectores/810Paricio.PDF>